

REVISTA LITERARĂ

LECTURI
TAIFASURI
STĂRI DE SPIRIT

LBRIS

We know
books

APARE SUB EGIDA UNIUNII SCRITORILOR DIN ROMÂNIA

8

ADRIAN POPESCU
AEROPORT, SEARA TÂRZIU

„Am un bilet doar dus
la ultima cursă,
nu am bagaje,
nici de cală,
nici de cabină,
diplomele de poet laureat,
lespezi pe care cineva
mi-a scris binevoitor numele,
le-am dăruit. [...]
Trebuie să urmez lungul coridor
sau tunel ireversibil,
alături de alți călători,
cei mai mulți mai vârstnici,
dar și mai tineri,
sau chiar copii.”

13

DORU ANTONEȘI
COAFURA DIVERȚIS REZISTĂ

„A fost o perioadă în care coafura Divertis a rezistat,
dar nu se mai uita nimeni după ea. Și cumva, după
pandemie, interesul pentru zona politică a umorului
a renăscut și publicul s-a întors la el. Subtilitatea e
tot conectată la aparate, dar are mai mult oxigen. În
plus și scara cu care măsurăm subtilitatea s-a mo-
dificat destul de mult, ceea ce acum 30 de ani era
oarecum obscen acum e oarecum subtil.”

EDITORIAL

3

**MAKE ROMANIAN LITERATURE
GREAT AGAIN**

„Rezultatul acestui suveranism cultural este
mai mult decât dăunător, cel puțin egal
cu demolarea extrem-stângistă a oricărui
criteriu de valoare. Evident că rezultatele
manifestării extrem-suveraniste în plan
cultural nici măcar nu sunt rizibile, pentru
că acțiunile lor sunt mereu încercenate, iar
simțul umorului nu își poate găsi locul acolo
unde scopul nu este protecția patrimoniului,
ci vopsirea lui în culori naționale, nu
prioritizarea producției autohtone, ci a
celeia îmbrăcate în culorile unei ideologii a
excepționalismului românesc, nu educația
centrată pe valori naționale, ci pe dogmă,
nu rezistența la corectitudinea politică, ci
distrugerea oricărei forme de manifestare
liberă în scopul susținerii minoritare.”

EDITORIAL

- 3 **Make Romanian Literature Great Again** • Adrian Lesenciuc

EVENIMENT

- 6 **Festivalul Vin la Munte, ediția a IX-a. Alte evenimente**
(15 martie - 15 iunie 2026)

POEZIE

- 8 **Adrian Popescu**

DIALOGURI LIBRIS

- 13 **Coafura Divertis rezistă. Interviu cu Doru Antonesi** • Interviu realizat de Adrian Lesenciuc

CRONICĂ LITERARĂ

- 17 **Reziliența prin umor** • Adrian Lesenciuc

PROZA

- 19 **Dulce și amar pe scara Richter** • Rodica Bretin
23 **Faraonul** • Mihai Tudor
25 **Cineva acolo sus** • Mihai Tudor

POEZIE

- 28 **Amelia Stănescu**
30 **Iulia Pațiu**
31 **Cezara Răducu**
33 **George Bogdan**

ESEU

- 38 **Antimul monahal** • Cristian Muntean
42 **Coșmarul paginii albe** [Note de lectură] • Alex Maroiu
46 **Un altfel de read-movie. De la Stranger Than Paradise al lui Jim Jarmusch la Marfa și banii al lui Cristi Puiu** • Alina Mușina

DIALOGURI LIBRIS

- 50 **Catarii se regăsesc în fiecare om care a ales vreodată în conformitate cu ce a crezut, nu cu ceea ce i s-a cerut să creadă. Interviu cu Olivia Mândruțiu-Rusu** • Interviu realizat de Hadrian Mateescu

CRONICĂ LITERARĂ

- 56 **Roxana Maria Cornea: Ștefan Baci. Între pictori și poeți** • Iulian Cătălui
59 **Marius Dobre: Introducere în logica informală** • Iulian Cătălui
62 **Daria Mihalache: Din vitralii și carne** • Victor Constantin Măruțoiu
64 **Rodica Bretin: Pisica de la ora cinci** • Anca Ianchiș
67 **Petruța Niță: Apa din ciutura ochilor** • Cristian Muntean
70 **Sergiu Radu Ruba: Levitația** • Angela Nache-Mamier

DIALOGURI LIBRIS

- 75 **Nae Alexandru: Povestea unui artist care face inima României să zâmbească** • Interviu realizat de Claudia Motea

ARTISTUL PLASTIC

- 78 **Angela Bocu**
79 **Angela Bocu: O retorică a luminii și a memoriei** • Victoria Țăroi Galbenu

CRONICĂ LITERARĂ

- 81 **Ramona Păunescu: Un triumphi aproape amoros** • Irinel Merlușcă

LITERATURA UNIVERSALĂ

- 84 **Richard Flanagan: O cale îngustă spre nordul îndepărtat** • Rodica Bretin
87 **Michel Cassir**
89 **Laurent Grison**

REDACȚIA

Director onorific:
Redactor-șef:
Secretar de redacție:
Redactori:

Doru Munteanu
Adrian Lesenciuc
Laurențiu-Ciprian Tudor
Iulian Cătălui
Cristian Muntean
Anca Ianchiș
Rodica Bretin
Irinel Merlușcă

Design • Tehnoredactare:

PENTRU COMENZI ȘI ABONAMENTE:

EDITURA CREATOR S.R.L.

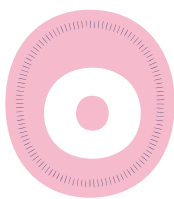

Str. Zaharia Stancu, Nr. 21A, Brașov, România
e-mail: contact@edituracreator.ro
www.edituracreator.ro
tel.: 0720 539533

LIBRĂRIA „ȘT. O. IOSIF”

Str. Mureșenilor. Nr. 14, Brașov, România
E-mail: office@libris.ro
Tel.: 0268 477799

MAKE ROMANIAN LITERATURE GREAT AGAIN

dată cu triumful mișcării MAGA, ideologia conservatorismului-naționalist a înflăcărat minți și, mai ales, acțiuni. Dincolo de faptul că a inspirat o întreagă pleiadă de formațiuni suveraniste din lume și că a consolidat imaginea autoritarismului fals democratic ori a celui fățiș anti-democratic, populismul MAGA a câștigat aderenți și în plan cultural, unde au apărut reacții în raport cu literatura subordonată intereselor orientate de stânga, corectitudinii politice și ideologiilor corporative. Răspunsul anti-globalist al mișcărilor culturale de acest tip – unele dintre ele susținute politic prin campanii anti-work – a fost suficient de dur. Un nou (sau mai vechi) dușman era inventat prin asocierea cu imaginea neomarxismului progresist, egalitarist și transgender, care deviasse bunul mers al lucrurilor din perspectiva valorilor tradiționale. În Statele Unite, puternic alterate de corectitudinea politică a mediului universitar, au început să apară lucrări de genul *NextGen Marxism: What It Is and How to Combat It* (Mike Gonzalez și Katharine C. Gorka, 2024), iar condamnarea publică sau întreruperea finanțării unor acțiuni culturale sau mișcări asociate liniei de gândire a lui Horkheimer, Adorno, Marcuse și Fromm, deci Școlii de la Frankfurt, printr-un soi de New McCarthyism care nu a avut amploarea listei din 1950, a determinat și un val de alte

ADRIAN LESENCIUC
REDACTOR-ȘEF

Este poet, prozator și eseist. S-a născut în Câmpulung Moldovenesc, la 21 august 1975. Este profesor universitar abilitat. A debutat editorial cu volumul de versuri *Antifilosofia* (1998). A colaborat la publicațiile *Tribuna*, *România literară*, *Steaua*, *Caiete silvane*, *Apostrof* ș.a. Din 2013 este președintele filialei Brașov a Uniunii Scriitorilor din România, al cărui membru este din 2000. I-au fost publicate numeroase volume de versuri, studii de critică și istorie literară, precum și romane. Pentru *Cimitirul eroilor*, a primit Premiul „Cartea Anului” la Colocviul Romanului Românesc, Alba-Iulia (2018). Romanul *Limbile vântului* a fost nominalizat la Premiile Uniunii Scriitorilor din România pe anul 2018. Romanul *Cimitirul eroilor*, tradus în franceză de Raymond Clarinard și Iulia Badea-Guéritée și publicat la Les Éditions Bleu et Jaune din Paris, a fost nominalizat la premiul Salon du livre de Chaumont. (Corint)

efecte, reacții și re poziționări. Nu vom comenta re poziționările politice pentru că nu fac obiectul analizei noastre. Prin urmare, iată-ne ca umanitate la început de mileniu repetând după un secol ciocnirea discursivă dintre stângismul marxist european care dislocase prin revoluție, adică prin manifestarea extremă, o bună parte a lumii reunită în falsul conglomerat numit Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, și extremismul de dreapta din mișcările predominant europene numite fascism,

nazism, hortism, ca și cum lecția sângerosului secol al XX-lea nu ar fi fost de ajuns. Memoria socială întotdeauna de scurtă durată a permis acestor manifestări extreme să zguduie lumea. Unei ideologii neomarxiste de necontestat i s-a răspuns cu o ideologie neofascistă, de asemenea de necontestat. Unde rămâne atunci îndemnul horatian privitor la calea de mijloc, aplicabil, credem, cumpătării și la nivel social, politic, dar mai ales cultural? Evident că am extins înțelegerea expresiei lui Horațiu, *Aurea mediocritas*, căreia i-am dedicat unul dintre editorialele Revistei literare *Libris*, dincolo de înțelegerea implicării individuale moderate și că am preluat acest termen nu în sensul mijlocului perfect al distanței dintre extreme, ci în cel al zonei mediane mai ample, cu variațiuni

marginale de bun simț. Nu putem decât să ne întrebăm de ce a fost nevoie de cele două forme de rătăcire, ori de manifestare extremă, caracterizând umanitatea în expresia ei cotidiană, pentru a înțelege că orice abatere de la bunul simț metodologic, de la calea bătătorită a moderației nu înseamnă cele invocate, fie progres, pe de o parte, fie cantonarea în sistemul tradițional de valori, pe de alta.

Pentru a înțelege apetența umană pentru exagerare, inclusiv a elitelor intelectuale, e suficient să privim spre raportările actuale la literatura română. Pe de o parte există o manifestă aplecare pentru bubuirea canoanelor, pentru de-estetizarea literaturii, pentru promovarea egalității numerice între bărbați și femei în evenimentele culturale/ literare, pen-

tru înlăturarea în lumea bazată pe ierarhii valorice a oricăror asemenea valori în sensul egalizării, corectării inechităților etnice, de gen, de manifestare sexuală ori de altă natură (dar mai ales în ceea ce privește intersecționalitatea lui Crenshaw, adică a identităților sociale multiple în formele complexe de discriminare publică). Rezultatele acestor manifestări sunt variate și rizibile: condamnarea istoriilor literare pentru că produc discriminări, condamnarea juriilor pentru că fac apel la principii și valori în selecționarea operelor, permițând astfel alt fel de discriminări de gen, de etnie sau de altă natură, ba chiar producerea unor false lucrări de istorie literară incluzivă, ideologică și, mai ales, fals progresistă. Insist asupra acestui fals progresism pentru că radicalul „progres” din adjectivul ideologizant nu face altceva decât să inducă un sens profund stângist, adică o ascendență egalitaristă, deformatoare și unificatoare la nivelul populației. Pe de altă parte există o remarcabilă apetență pentru a îmbrăca progresismul marilor mișcări de revoluție culturală autohtonă – pașoptismul, junimismul, sămănătorismul – în repere ale tradiției literare românești, urcând figuri tutelare ale literaturii române pe soclul autosuficienței închinătorilor. Rezultatul acestui suveranism cultural este mai mult decât dăunător, cel puțin egal cu demolarea extrem-stângistă a oricărui criteriu de valoare. Evident că rezultatele manifestării suveraniste în plan cultural nici măcar nu sunt rizibile, pentru că acțiunile lor sunt mereu încrâncenate, iar simțul umorului nu își poate găsi locul acolo unde scopul nu este protecția patrimoniului, ci vopsirea lui în culori naționale, nu prioritizarea producției autohtone, ci a celei îmbrăcate în culorile unei ideologii a excepționalismului românesc, nu educația centrată pe valori naționale, ci pe dogmă, nu rezistența la corectitudinea politică, ci distrugerea oricărei forme de manifestare liberă în scopul susținerii minoritare. Ambele mișcări de extremă clamează un purism care nu are de-a

face nici cu valorile general umane, nici cu bunul simț, nici cu valoarea literară intrinsecă a textelor care sunt supuse analizei în baza acestor criterii. Instituțiile statului sunt incapabile să tranșeze disputa culturală, cele care au drept scop diplomația culturală promovează în lume reprezentanți ai ambelor forme de manifestare extremist-culturală, iar programele școlare, pentru a evita disputa dintre extreme preferă să propună texte din clasici, ajungând cel târziu până în zorii neomodernismului românesc.

Ce fac în acest timp moderații sau cei auto-declarați moderați? Visează la măreția literaturii române de altădată, fără să se limiteze la „pășunismul” secolului al XIX-lea și începutului de secol XX. Visează la istorii literare cuprinzătoare și la manuale școlare care să includă elitele contemporane, la tiraje în zeci de mii de exemplare precum altădată, fără să cunoască realitățile pieței autohtone de carte, la întâlniri cu sute de cititori și la ore întregi de autografe. Visează să facă literatura română mare din nou, fără să își dea seama că literatura română e inclusă organic în literatura lumii și că în literatura lumii locul în istoriile literare, manualele școlare, la editurile cu tiraje exorbitante, premiile literare și participările la târgurile de carte precum cel de la Frankfurt (ediția cu România invitat de onoare fiind la orizont) se câștigă convingând publicul cititor.